

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvántér pótlóára 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfelfedező:
STRAUSZ SÁNDOR.

A nemzethez!

Olasz szövetségünk, aki felett harminc esztendőn át tartottuk oltalmazó karunkat; aki a mi barátságunknak köszönhethe békéjét, haladását, anyagi és szellemi javakban való előmenetelét; aki egész birodalmat szerzett Afrikában, amelyre a mi támogatásunk nélkül még csak álmában sem gondolhatt: orvul támadott meg bennünket, éppen akkor, amidőn önként át akartuk neki adni a monarchiának olaszlaktá határszéleit. Elérkezettnek látta a pillanatot; eldobta az álarcol; orgyilkos törével hátra támadja az egész Európának, az olasz nemzetnek szabadságát is fenyegető orosz óriással harcban álló Monarchiát! De rosszul számított! Tíz hónapi hőies küzdelemben megtanultunk a tülerővel szemben megállni; feltartóztattuk, megőröltük, futásra kényszerítettük keményebb ellenségünk milliónyi hadát. Győztes seregeink német haraggal párosult utálattal fordulnak az áruló felé; hatványozott elszántságot, ujult erőll szegezve az új ellenség mellének. Lovagias lelkének egész valójában felháborodástól remegve, teltrekész elszántságban égve áll az egész nemzet. Új harc felé menő katonáink mögött, mint annyiszor a multban, az új ellenség, az új veszély ujult erővel váltja ki a magyar jellem legdicsebb tulajdonságait. Visszavonás, kishitűség, csüggedés nem látható sehol! Az egész nemzet egy nagy egységes teltrekész, önfeláldozó elhatározás. A kormány, amelyet ezekben a nagy időkben állított a nemzet élére az isteni gondviselés, érzi a felelősség súlyát, a feladat nagyságát; de érzi azt is, hogy mindenre képes és mindenre kész nemzetre támaszkodhatik, amelynek egyesíteni, szervezni és küzdelembé vinni kell minden erejét. Ezt várja a nemzet a kormánytól; ezt parancsolja saját kötelességérzete; ezt az egy célt szabad csak ismernie, hogy méltónak bizonyuljon a nemzethez, mely sorsának gondozójává tette őt. Ettől a tudattól áthatva fordul a kormány a nemzethez, azzal a felhívással, hogy bocsássa rendelkezésre minden téren az egész vonalon összes erejét s a véráldozat mellett, amelyet olyan pazar hőiességgel ont a haza oltárára, a nemzet gazdasági téren is adja a haza szolgálatába erőforrásait. A háboru nemcsak vért, anyagi javakat is kíván. A győzelemnek gazdasági erőfeszítésünk is egyik előfeltétele. Teljes siker és teljes dicőség csak annak a nemzetnek homlokát övezheti, amely gazdasági téren is megüti a mértéket. Ezt az áldozatkészséget, ezt az elszántságot nyilvánította a nemzet a háboru eddigi folyamán; zúgolódás nélkül tűrte a gazdasági bajokat; egymáson segítve igyekezett a hadrakeltek munkáját is teljesíteni. Fényes tanujeleit adta a jószívűségnek, a felebaráti szeretet áldozatkész munkájának; az első hadikölcsönnek példátlanul álló eredményével ámulatba ejtette a világot. Éppen most, kevés nappal az olasz árulás előtt fordult a kormány a második hadikölcsönrel a nemzethez; az eddigi eredmény a nemzet önbizalmának gazdasági erejének és áldozatkészségének újabb tanujele. De most az új ellenség az új veszély láttára újabb, fokozottabb erőlködés szükséges mutatkozik. Ezért a kormány meghosszabbította a hadikölcsön eredetileg tervezett aláírási határidejét és a hadikölcsön tömeges jegyzésére hívja fel a nemzetet. A nemzetnek rettenthetetlen elszántságát ezen a téren is be kell bizonyítania; a hadikölcsönben való részvétel becsületbeli kötelezettség mindenkinek, aki a szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik. A háboru nagy tökéket hozott forgalomba; pénzzé tette a polgárok millióinak terményekben állatokban s más árukban fekvő javait. Ennek a pénznek egy részét fektesse mindenki a hadikölcsön értékeibe; annak fokozott tömeges aláírása nemzeti cselekedet, amely hatványozza a nemzet élet-halál harcában rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi erőll.

Budapest, 1915. május hó 27-én.

Tisza István s. k.

A „szövetségés“.

Heten voltak eddig, mint a gonoszok, kik a központi hatalmak ellen harcolnak; most a nyolcadik, a mi derék szövetségésünk, csatlakozott hozzájuk, hogy még diszesebbé tegye a már eddig is oly gyönyörűségés mákvirág-csokrot.

Mialatt az olaszok készülődtek a háborura, királyuk d' Annunzióval az Ada-villában sétálgatott. Miről társalgott a király a költővel, arról nem adtak hírt az olasz lapok, csak annyit, hogy d' Annunzio mélyen meg volt hatva, s el kell ismerni, hogy a francia vérdíjat csakugyan kiérdemelte. Ha eddig frankokat zsebelt, most már lirák hullanak ölébe: a »francia csoda« követte az »olasz csoda«.

Az Itáliánordta latrok legnagyobbjának eksztázisa azonban mégsem leplezhetik az olasz becsület veszteségét, melyet a hatalomra vergődött klikk okozott hazájának. A fogalmak kifejezésére oly gazdag magyar nyelvünk — hál' Istennek! — szegény ah-

hoz, hogy az emberek gaszágot néhány szóval megfelelően jellemezhetné. Tudjuk azonban — s velünk együtt tudja az egész világ — (kivéve talán az antántot, mely a becsület fogalma előll elzárkózik), hogy nem látszik a népek történelmében példa az olasz árulásra.

Egy brigánti ült velünk mint jóbarát és szövetségés az asztalnál és a hátunk mögött törrel ront reánk. Már amikor meggyilkolták Ferenc Ferdinánd trónörökösét, szötte Sonnino és cinkostársa, Salandra, piszkos hálóját és megkezdte azt az aljas trafikálást, melyet a történelem eddig fel nem mutathatott és mely Itáliának örökös szegényfoltja marad. A hármasszövetség szerződés értelmének félremagyarázására támaszkodva addig kolerászott a diplomáciai cselekedések méregtaráiban, míg kiszedhette onnan a »kompenzációkat«. Védekezünk, amint az utonállóval szemben védekezni lehet. Időközben meghalt Giuliano és most már szabad keze volt Sonnionak. Megalapította a gonosztevők kompániáját, amely még ma is

az oldalán áll és hirtelen, álarc nélkül, ugrott elő a bokorból. Hogy Szerbia ellen újabb offenzívát nem indítottunk, annak most ki tudódott az oka: Olaszország háboruval fenyegetett, ha újból boszut akarnánk állani Szerbián.

Nem akartunk »szövetségésünkkel« új-jart huzni. Nyugodtak maradtunk. Engedtük, hogy a zsaroló kítárhassa, megmutathassa teljesen az igazi lelkületét. Láthattuk így, mily mohó kapkodással nyújtja ki kezét Bozen tősgyökeres német város elrablására és hogy akaria megkaparintani Karintia szlávoklaktá főldsávját. A zsarolónak sielőss volt a dolga. Bérét azonnal meg akarta kapni.

Mialatt így velünk alkudozott, Pétervározt megígértette magának Anglia Judáspénzét, s mig tovább játszotta komédiáját, mint a mi »szövetségésünk«, azallat megegyezett büntársaival, nyélbe ütötte az új szövetségét, mely, mint Európa négy haramiájának egyesülése, lesz bejegyezve a történelembé.

Mialatt diadalt diadal után aratva dicőségés hadseregeink véruket ontották az

Oroszország elleni háborúban; míg Németország hősi fiait vízen és szárazon szent és tiszteltreméltó dallal ajkukon Anglia és Franciaország fűhé és színes hordái ellen harcoltak, addig Sparafucelének — aranyainak számlálgatása közben — eszébe jutottak nemzeti »ideáljai« és étvágyat kapott az Adriára.

Örülünk, hogy szabadultunk ezektől a fickóktól; becületünkre válik, hogy másokkal barátkoznak, olyanokkal, kiknek megintott helyzet arra kényszeríti őket, hogy válogatás nélkül kénytelenek pájtásokat fogdosni.

Aki visszatekint az emberiség történetére, láthatja, hogy végül a nagy politikai bűnök is meg lesznek torolva. Lassan örölnék ugyan a fenytés malmát, de örölnék biztosan.

Olaszország nagy történelmi multja és művészete iránt mindig meleg rokonszenvet tanúsítottunk. Még ma is sajnáljuk az olasz népet, mely nem akarja a háborút és kénytelen bérenc bujtoatók terrorizmusának engedni.

Nem írjuk az olasz nép rovására a büszséget, mert Olaszország népét vezetői elárulták.

Amikor meg fognak érni ennek az árulásnak a gyümölcsei, az olasz nép majd elbánik mostani vezéreivel, úgy, amint ezt megérdemelték.

Étrendi kicsapongások.

Aki ma erkölcsösen akar élni, annak takarékosnak kell lennie. A háború új etikát teremtett és gazdaságilag nevel bennünket, praktikus parancsokat osztogatván, melyeknek teljesítése nem érvényesíti ugyan azt az elvet, hogy »boldoguljál és hosszú életű légy a földön!«, hanem azt, hogy: »Figyelj arra, hogy hazád érdekében cselekedjél!« Mózes parancsolataihoz hasonlóan azonban ez az elv engedelmségünk jutalmául a legcsoőbbet — népünk győzelmét — ígéri, míg annak be nem tartása reményeink meghusztálásával fenyeget.

A takarékoság most hazafias kötelesség, mely egyéb megszorítások mellett azt is követeli, hogy a rendes reggeli, ebéd- és vacsora — étkezési idők közt ne együnk. Ez az étrend — közbeeső étkezések nélkül — az egészségek is hasznára válik.

Aki a rendes étkezési időkön kívül is eszik, annak a hadikoszl nem izlik. Mikor asztalhoz ül, nem éhes és az ételeket legelőször érintetlenül hagyja vagy csak keveset fogyaszt belőlük. Az így keletkező ételmaradványokat a szemébe dobják, a legjobb esetben háziállatok etetésére használják. Erre a célra azonban — kevés kivétellel — alkalmatlanok, másrészt pedig a most kétszeresen értékes élelmiszerek, melyekre a háztartásban nagy a szükség, cél nélkül elpocsékolatnak.

Külföldösen gyermekek, ezek közt is legkivált a fiatal leánykák, nem értenek ahhoz, hogy megfelelően gazdálkodjanak étvágyukkal. A legszegényebb gyermekek többnyire a legtorkosabbak, mert hiányos nevelésű anyák nem szolgálhatnak nekik mintaképül a takarékoságnak és a rendezett háztartásban.

Tiltások meg gyermekeiknek, hogy a rendes étkezési időkön kívül egyenek! Ne adjatok nekik filléreket, hogy torkoskodhassanak! Éhezzenek meg a gyermekek dere-

kasán, mielőtt leülnek a terített asztal mellé. Az éhség tudvalevőleg a legjobb szakács.

A húsadagokat felére kell leszállítani — mi magyarok általában tulok húst fogyasztunk. Annál több főzeléket együnk. Az egyszerű, mértékletes étkezés mindenkori a legegészségesebb.

Sokkal több betegséget okoz a tulságos, mint a szűkös étkezés. Aki függetlenül tudja magát a mindennapi inycsiklandozó nyálánkságoktól, nemcsak távol tartja magát a betegség veszélyétől, hanem külső viszonyaiban is oly önállóságra tesz szert, melyet mint a háború egyik legjobb, legüdvösebb következményét, nagyra kell becsülnünk.

Aki tehát lelkiismeretesen akarja teljesíteni hazafias kötelességeit, az ne harapjon nagyokat az ételekből! Egyszerű, takarékos étrendet kövessünk és ne együnk máskor, csak a rendes étkezési időkben.

Gondozzuk ezidén is rétfjeinket!

A háborús időkben rendelkezésünkre áll csekély munkaerő mellett is igyekeznünk kell annyi időt szakítani, hogy a gazdasodásnak induló rétfjeinket minél gondosabban megtisztítsuk a fűsekéféltől és minden egyéb gíz gaz növénytől.

A mai hallatlan takarmánydrágaság és állandóan fenyegető takarmányhiány idejében a rendesnél rosszabbul gondozott rétek többszörös kárt jelentenek, mert elgazsodásuk egyértelmű a termőképesség csökkenésével.

A gaztól való megtisztításon kívül a trágyázás és a fűmag felülvétele javít azlan legjelentékenyebben a takarmánytermés eredményén. Az elgazsodás legjobb eltávolítója az erős fogasolás és a lánchoronálás. Ezekkel a műveletekkel nemcsak a vakondtársasokat egyenlőjük el, hanem a rétek növényzetét elől mohosodásnak is elejét vesszük. Tavaszai és nyári legeltetések közben a pásztornepeknek is kötelességévé kell tennünk, hogy az utjába eső répusztító és rélölő gazféléket kiirtsák, mielőtt az még felmagzott volna.

Mint hogy istállótrágyából kivált ezidén aligha jut valami a réteknek, legalább 250 kg-nyi káliszuperfoszfát alkalmazásával kell a réteken javítani.

E műtrágyák beszerzése mintegy 30 korona készpénzt jelent ugyan k. holdankint, viszont azonban a megkészszerződő szénatermés, a mai magas takarmányárak mellett, busás haszonnal téríti meg a rétek javítására fordított gondot, fáradságot és költséget.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Halálözás.** Csáktornya polgárságának egyik érdemes nöstora hűnyta be örökre szemeit Prusázt Alajos helybeli vendéglőt és rézművest váltotta meg szenvedésitől a halál f. hó 27-én 73 éves korában. Prusázt Alajos rendes foglalkozásán kívül a közügyeknek is tevékeny embere volt. Csáktornya élen is állott mint városbíró 1882—1895 ig. Városbírói ténykedése eredményes volt: a kor színvonalán álló gondolkodásával, józan nézeteivel s a külföldön szerzett tapasztalatainak érvényesítésével maradandó nyomokat hagyott maga után. Egyéb érdemein kívül — melyeket az iskolaügyek fejlesztése, a regale megváltása s a kaszárnya körül szer-

zett — elsősorban neki köszönhetjük, hogy a város utcai rendezettek, hogy járdáink vannak, hogy a várost rendezes öntözik, és hogy büszkén hivatkozhatunk a tisztaságra s Csáktornyának városias jellegére. A város villamos világitása, a vasút felé vezető gyalogút, a vágóhid s a csatornázás foganatosítása is az ő fáradozatlan érdeklődésének s kezdeményezésének gyümölcsei. Ezért városbírói működése emlékeztetéssé fogják tenni Prusázt Alajos nevét az utódok előtt is. Utóbbi időben a város képviselőtestületének tagja, a Muraközi Takarékpénztár igazgatósági tagja s az ipartanodai bizottság elnöke volt. Temetése a közönség tömeges részvétele mellett tegnap délelőli 10 órakor volt. Özveggye, Pécsonnik Ottóne és százados fia gyászolják. Nyugodjék békében!

— **Kitüntetés.** Varga Károly radamosi tanítót 20. hónapig gyalogezredbeli zászlósf. intézetünk volt növendékét, a harctéren tanúsított hősiességéért az elsőosztályú ezüst vérségi éremmel tüntette ki a király. Ezenfelül hadnaggyá nevezték ki.

— **Te Deum.** A csáktornyai m. kir. áll. el. népközp. tanítóképző intézetben 1. hó 24-én d. e. 9 órakor tartották meg a Te Deumot és utána a záróünnepélyt. Előzőleg május 21 és 22-én voltak a IV. évesek osztályképzési írásbeli vizsgálatai, május 25-én pedig kezdődtek a többi osztályok osztály- és osztályképzési vizsgálatai s tartottak május 29-ig A vizsgálatokon Nagy Zsigmond dr. min. biztos elnököl.

— **Nyilvános köszönet.** Nauta Nándor főhadnagy 6 K. Söttes Dező főhadnagy 2 K, Szász hadnagy 1 K, N. N. 10 K, N. N. 30 K, N. N. 100 K, N. N. 10 K, Neumann Tivadarné (Lapány) 5 K, persely gyűjtemény 25 K, Graner Sári gyűjteménye 6 K, bánya-vari tejjazdaság 28 kenyér, Kalcsek Pál és Pálné 100 lt. tej és 50 drb. tojás.

— **Tanonciskolai segély.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kereskedelmi m. kir. miniszterrel egyetértőleg a csáktornyai alsófoku iparostanonciskola anyagi segélyezésére 1018 K-t engedélyezett az 1914—15-ik tanévre.

— **A 48-as bakák áthelyezése.** A nagykanizsai 48-as bakákat, a szolgálat érdekében a csehszlovákiai Pilsenbe helyezték át, hadkiegészítő parancsnokságuk azonban továbbra is Nagykanizsán marad. A most bevonult és ezentúl bevonuló újoncok már Pilsenben nyertik kiképzetésüket.

— **Az új hadi kölcsön.** A Stridóvári Takarékpénztár Rt. a második jegyzésénél is kivette a maga részét. Az igazgatósági tagok, valamint az intézet tisztviselője fáradságot nem ismerve búgólkodtak a hazafias szent ügy érdekében. Tevékenységüket siker koronázta, mert a takarékpénztár utján 237,600 K lett jegyezve legnagyobb részt készpénz fizetéssel. A körjegyzőségnél szintén 30,000 K jegyeztetett készpénz befizetéssel. Stridóváron a takarékpénztár és a körjegyzőség utján összesen 267,600 K hadikölcsönt jegyeztek.

— **Előadás és gyűjtés a harcban megvakult és a harcban munkaképtelenné vált tanítók javára.** A muracsányi áll. el. iskola f. hó 4 és 5-ik napjain 17 tanuló szereplésével egy kedves stíben összeállított időszertű záróünnepel fejezte be a tanévet. — A kis apró gyermekek égő lelkesedéssel álltak helyi szerepükben, melyek mind katonáink csodás hősiességével álltak vonatko-

zásban. — A szereplő gyermekek közül Lágler Béla és Imke voltak a fénypont; kítűntek még Málek Elus, Varga Manyi, Novák Paula és Novák Jenő. — A műsort gazdagította Málek Ilona övönő egy hazafias melodráma meghatározó elszavalásával, Mutnyánszky Irén tanítónő precíz zongorajátékának kíséretével — aki a jól sikerült ünnep rendezője volt. — Az ünnepséggel kapcsolatban Mutnyánszky Irén tanítónő gyűjtést rendezett — amelyben szíves segítséggel öv. dr. Mestrits Mátyásné, Málek Ilona övönő és Steinauer József tanító vett részt. — A gyűjtőben adakoztak: Iskra János Ligetvár; Balogh Mária és Ágnes; Bódy Gyula Murakirály; Kengyelics János, Radasics István, Terbócz Ilona, Réffy Ernő, Mutnyánszky Irén, Friedrich Nándor 2-2 K; öv. dr. Mestrits Mátyásné, Steinauer Józsefné, Steinauer József, Wertheimer Jakab, Weiszfeld Ignác, Vrana Ilona, Bittner Gizella, Stigelbauer Matild 1-1 K s Bugyás Ignác 50 fillért, összesen: 2650 K. A templomtér felállított gyűjtő perselyeknél a népet adakozásra Radasics István káplán buzdító beszéddel hívta fel, ahol a gyűjtés eredménye ismét 4790 K. A gyűjtés összege 7440 K.

— **A hadikölcsön határideje.** A hivatalos lap pénteki száma közli a pénzügyminiszter-rendeletét, amelyel a hadikölcsön jegyzésére szánt határidőt június 7-ig meghosszabbítja. A miniszter ezzel alkalmat kíván adni azoknak is, akik az olasz háború kitörésén fellelkesezve, vagy fel akarják emelni eddigi jegyzéseiket, vagy pedig csak most ismerik fel köteleességüket, hogy a nemzeti kölcsönre jegyezzenek. Az intézkedés mindenestre növelni fogja a felajánlott összeget és habár már az eddigi eredmény is nagyon biztató, remélni lehet, hogy ezáltal sem maradunk a multkorai eredmény mögött. Nálunk is sikeresen folynak a jegyzések a helybeli takarékpénztáraknál.

— **Adomány.** A Stridói Takarékpénztár Rt. a ottani állami iskola magyar nyelvben legtöbb sikert felmutató tanuló részére 30 K jutalmat volt kegyes küldeni, mely összeget a tanfőnök a hadsegélyezés céljából kiadott emlékjelvényekben és hasznos könyvek alakjában osztott ki. Ugyan e célra br. Kerevich Viktor gond. elnök 10 drb. uj ezüst koronát volt kegyes áldozni. Ezen szíves adományokért e helyen mond köszönetet az iskola igazgatósága.

— **Az aprópénzek becserélése.** Amint értesülünk, az aprópénz becserélését ügyretül váltópénzre már a legközelebb megkezdik. Becserélésre kerül — amint már említettük — a tíz és husz filleres, továbbá az 1914. év előtti veretű ezüstkoronás. Ezek a pénzeknek a becserélésre kitűzött igen rövid határidő után elvesztik értéküket. A közönség tehát csak a saját érdekében cselekszik, ha vagy forgalomba hozza azonnal elrejtett aprópénzt, vagy figyelemmel kíséri a becserélés terminusát.

— **A gőzgépezők és gőzkazánfűtők** legközelebbi képesítő vizsgái 1. évi június hó 6-án fognak megtartatni a városi villanytelepen (Flandorff-utca 4. szám.) A kellően felszerelt kérvények a ker. Iparfelügyelőséghez címzendők Sopronba, (Deák-tér 8. szám.)

— **Hadikölcsön jegyzés.** Damása községből Godina Mihály, Lisziák János 1000—1000 K, öreg Fürdi György 400 K, Perász Tamás és öv. Ruzsics Jánosné 200—200 K, összesen: 2800 K hadikölcsönt jegyezték.

— **Adományok.** A Vöröskereszt-egylet csáktornyai fiókja a Szent Antal perselyből 34 s a csáktornyai tartalékkórház katonái részére szánt osonna megváltási összege címén 200 K-t kapott; a csáktornyai járás népsegítő (jóléti) bizottsága pedig ugyancsak a Szent Antal perselyből 34 K-t kapott. Mely adományokért az elnökségek hátsó köszönetüket tolmácsolják.

— **Hadimenetrend.** A kitört olasz háború miatt a Dél-Északon pünkösdvásárnap óta a Dél-Északon tartózkodó nagykanizsai és nagykanizsa-prágerhofi vonalain a hadi menetrend van érvényben. Ennek folytán egy a polgári személy-műt a postázás-forgalom korlátozást szenved. Eszerint az utasok csak menetigazolvány előmutatása mellett utazhatnak s a polgári áruk felvétele és továbbítása csak a rendelkezésre álló vonatok mérvéhez képest történhetik. A forgalmat a posta és ételmezési vonatok bonyolítják le. Az utóbbi vonatokat azonban csak abban az esetben veheti igénybe az utazó közönség, ha az állomási főnökség azt megengedhetőnek találja. Ezek a korlátozások a nagykanizsa-budapesti s a nagykanizsai-bécsi vonatokat nem érintik. Erre a menetrend továbbra is normális marad a vonatok a következő menetrend szerint közlekednek. A Nagykanizsáról d. u. 5:19 órakor elinduló postavonat Csáktornyára est 8:16 és Prágerhofba 12:06-kor érkezik. Az ételmezési vonat (III oszt.) est 11:16 kor indul Nagykanizsáról s érkezik Csáktornyára 2:16, Prágerhofba 6:06-kor reggel. A Prágerhofból 8:51-kor este elinduló postavonat Csáktornyáról 12:15-kor indul s Nagykanizsára reggel 3:16-kor érkezik. Az ételmezési vonat Prágerhofból reggel 6:27, Csáktornyáról 9:51-kor indul s Nagykanizsára 12:52 órakor érkezik. Nagykanizsáról Barcs felé 9:53 kor este ételmezési s 5:53-kor reggel postavonat indul.

— **A hadsereg részére gyűjtött fémek.** Az Országos Hadségélyező bizottság mozgalma a hadsereg számára gyűjtendő fémlágyak gyűjtése tárgyában, a csáktornyai járás területén is igen szép eredménnyel járt. A polgári fiúiskolai tanulók segítségével megejtett gyűjtés Csáktornyán 487 kg réz, 66 kg. bronz, 137 kg. cink, 145 kg. ón és ólom s 84 kg. vegyes fémanyagot, összesen 919 kg.-ot eredményezett. Az adományok minőség szerinti raktározása alkalmával a haza oltárára felajánlott tárgyak minősége s értékes volta a hazafias felbuzdulásnak meghatározó példát mutattak. Volt köztük igen sok értékes, teljesen ép s használatra alkalmas tárgy: részültök, tepsik, mozsarak, kannák, kattanok, kelyhek, csészek, virágtartók, bográcsok, díszlágyak, butordíszek, gyermekkori vasalók, tömjéntartók, templomi kandalláberek stb., mely tárgyakról tulajdonosaik mégis szívesen váltak meg e nehéz időkben s nem egy helyütt nyilvánították nemes érzelmüket, kijelentve: »A hazáért szívesen feláldozok mindent.« Csáktornyán kívül Drávavásárhely 49 kg., Csáktornya-Vidék 18 kg., Felsőmihályfalva 185 kg., Muraszentmárton 48 kg. és Stridóvár 370 kg. fémanyagot gyűjtött a haza oltárára, mely tárgyak becsomagolva, rendeltetési helyükre küldettek. A hadvezetésnek a gyűjtött fémanyag becsérékének 50 %-át tudvalevőleg megfizeti s azt az Országos Hadségélyező Bizottság rendelkezésére bocsátja, melyből elsősorban a háborúban elesett, vagy rokkantult vált katonáknak azokat a hozzátartozóit, akiknek

sem állami segélyre, sem katonai ellátásra törvényes igényük nincs, másodsorban pedig a rokkant és megvakult katonákat fogja segélyezni.

— **A háború.** A gorlicei győzelem nyomán hadseregeink állandóan előretörnek. A legújabb siker Radymno elfoglalása, melynek kimagasló ténye Mackensen nevéhez fűződik. A vezérezreces kötelekében a mi 6. hadtestünk is harcolt. S büszkék lehetünk ezekre a fényes haditettekre, mert a tábornokok közt városunk kiváló szülőltje, Molnár Dezső vezérőrnagy, is szerepel, akinek kiváló katonai képességeiről és erényeiről a »limanovai, gorlicei és jaroslaui győzelmek tanuskednek. Mindenütt ott szerepel, ahol életre-halálra való harcokról és győzelemről van szó. A radymnoi csata nemcsak azért nagyforderejt, mert ez alkalommal 21 ezer hadifogolyra, 39 ágyúra és 40 géppuskára tettünk szert, hanem azért is, mert Radymno elfoglalásával Przemysl napjai is meg vannak számlálva. Radymno ugyanis észak felől egyetlen védőbástyája Przemyslnek, amit csapataink teljes mértékben ki is aknáznak. Erről tanuskodik Zagrody, Hussakov és Niennovice elfoglalása s a támadások az oroszok erősen betonozott állásai ellen, melynek során a foglyul ejtett oroszok száma 28 ezerre emelkedett s hadianyagban 64 ágyúra, 75 gépfegyverre és 14 löszerkocsira egészült ki a hadizsákmány a radymnoi győzelem kapcsán. Drohobictól keletre Stryjnél súlyos harcok után szintén átörték szövetséges csapataink az ellenség erődített arcvonalát, miközben az oroszokat visszavonulásra kényszerítettük. Az északnyugati harctéren macakcs harcok folynak. A németek törekvése Jpern elfoglalása, melynek irányában kitaratón előretörnek — Az északkeleti harctéren a németek Kielce környékén a legutóbbi napok harcában 6300 oroszot fogtak el, köztük 30 tisztet. — Az olasz háború is már kitört. Flottánk erős életjelt adott magáról azzal, hogy Olaszország tengerpartját 600 km. hosszúságban megtámadta s pusztítást szőrt a Venecia és Barletta közti partvidékekre. Csapataink azonban légitámadást is intéztek az olasz tengerparti városok ellen. Venecia, Rimini, Ancona, Barletta sokat szenvedtek a bombák és gránátoktól. Ez alkalommal a Turbine olasz torpedócsúzó is elpusztul a mi hajóink lövéseitől Szarazföldön is működünk. A Cordevole völgyében géppuskáink két olasz századot teljesen megsemmisítettek — A Dardanelláknál is veszteségben van az antant. A török legújabb győzelme az ariburni csatához fűződik, amikor az antant 4000 embert veszített.

— **Postaforgalom Olaszország felé.** Az Olaszországgal való posta- és táviratforgalom teljesen megszűnt. További intézkedésig a magyar királyi posta Olaszországba szóló vagy onnan érkező bármilyen postaküldeményeket és táviratokat nem közvetít.

— **A HADIKÖLCSÖNÖK jegyzési határideje 1915. június hó 7-ig meghosszabbítottatott. Minden jó hazafit legyen elegendő polgári köteleességének és szívesen álljon fel a haza segítségére.**

Jegyzések heti behatározás alapján is eszközölhetők 3 évi leltetésessel 6 % kamattal.

Csáktornyai Takarékpénztár RT.

Folytatás a hirdetés oldalán.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Osáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradnik:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Tabor s talijanom.

Nebojimo se od talijana. - Sloga med magjarom, horvatom i slovencom. Bombardiranje talijanskih varašah. - Na novo smo polovili 25 jezer rusov. - Odzeli smo na novo 64 štukov i 64 mašin-puških od rusov.

Izdal nas je talijan. - Najglasovitneše bitke vu zadnji stotini lětni. Zameniju drobne peneze. - Orsačku spravišće. - Naši vitězi. - Znameniti glasi. - Talijan već laže.

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Svakomu cloveku krv vu lice ide od srditosti, gda začuje, da nas je naš saveznik talijan vkanil. Namesto, da bi nam se na pomoć žuril, kak se je zavezal vu kontraktu, on je zdigel pušku proti nam. Takvo izdajstvo, takov zločin, takvu ništariju još jeden narod nije napravil, od kada svet stoji, kak je talijan s nami napravil.

33 let dugo bil je s nami vu savezu ov cigajnski narod. Pod našem krilu se je ojačil, priliku smo mu dali, da si trbuh napuni, a gda se je vre najel, onda je tek dobil, da još više žere. Gda je videl, da nad nas ide rus i srb, ne nam je išel na pomoć, kaj bi poljeg kontrakta učinili moral, nego je gledal, kak se mi branimo, pak med tem se je tak pokazal, kak da bi s nami držal.

A gda je videl, da smo vre 10 mesecov vu oružju, mislil si je, da bude dobro vezda nekaj potrebuвати od svojega prijatelja vu stiski. Za tringelta je iz naše carevine i kraljevine Austrijske i Magjarske jeden falat potrebuval. Gda smo mu za volju mira obećali Trenta zvanu okolicu s 5 varaš, onda si je mislil, halt! bumo već potrebuvali.

Tak je i učinil. Hotel je od nas dobiti Dalmaciju, Istriju, Trsta, Fiumu, naše morsk ladje i Bog zna, kaj jošće. To se razme, da mo nesmo dali, kaj si je on željel. Zbog toga se je razsrdil, pak se je zagrozil, da ako mu nedamo, bude si sam vzel. To je takva lopovština, k kojoj vu historiji nega para. Francuz, pak englez mu je već obećal, pak zato se je vezda k njim pridružil i prodal se.

Talijanski poljodjelski puk i vnogi ablegati su proti taboru, ali korman, pak od francuzov i englezov naplaćene novine su nahujstile vu varaših stanujuće, bez posla živuće i na vulicah se potezajuće ništarije, koji su za tabor vikali. Slabe duše kralj je popustili moral ar ga je i njegova žena, koja je črnogorska kralja kći i srbskoga

kralja rodbina, takaj nagovarjala, da se s nami i s nemci vu tabor pusti.

Tabor se je vre na talijanskoj meji počel. Ali mi se nikaj nebojimo od toga slaboga naroda i od njegovoga slaboga vojničtva. S talijanom smo vre vnoigiput posla imeli. Ova vojska još nigdar nije niti jednoga boja dobila. Niti vezda neburde. Samo si malo pred oči postavimo one talijane, koji pri nas na ciglenicah cigle delaju, pak polentu jeju. Ja mislim, da niti jeden medjimurec nebi menjal s njimi. Takvi su svi talijani. Pak bi se mi magjari, medjimurci, pak horvati bojali od takvih ljudih? Kaj su si iskali, budu i dobili! V kanjilca Bog kaštiguje. On bude nam i tu pomogel! Da bude i talijan bit, to je sigurno.

Jezero letah smo našu domovinu obćuvati mogli od vnoгих neprijateljah. Nad vladali smo svakoga, koj je proti nam išel. A kak nebi vezda, gda vu našoj domovini magjar, horvat, slovenac, rumunj, slovak, nemec skup drži! A k tomu još, gda takvoga jakoga prijatelja i saveznika imamo, kak je veliki Nemški orsang!

Vu stotinah bitkah smo prevladali naše neprijatelje do vezda. Rus je 10 million svojih vojnikov poslal na nas. Vezda je ov šereg vre skoro čisto uništen. Beži iz Galicije, a naši vojniki za njimi, tiraju je pred sobom, poloviju i postrelaju nje. Vu Ruskoj zemlji jih nemške čete bijeju. Vu Francuzkoj nemci engleze, francuze i belgiance tućeju. Naš drugi saveznik turčin pak pri Dardanellah vojuje dično proti englezu i francuzu. Dakle, ako je s nami svigdi gospodin Bog i taborska sreća, kak bi se mogli od talijana bojati?!

Naše i nemške velike čete su vre na talijanskoj granici. Za nekoliko dni budemo vre sigurno čuti mogli, da su vre naši prek stupili granicu i da bijeju talijana.

Vu Budimpešti, Beču, Berlinu, Zagrebu i vu drugih vekših varašah s velikom oduševljenjem je pućanstvo čulo, da bude s talijanom boj se počel. Od Zrinjskih-vreme-

nah nigdar nije bil horvat s magjarom vu takvoj slogi, kak je vezda. Ne samo vu Horvatskoj, nego vu Dalmaciji, Istriji i vu Kranjskoj, gde je vnogo horvatah, se svi raduju, da je prilika došla, da moreju toga vkanjilivoga naroda, talijana na poštenje navēiti.

Naš stari dober kralj je poseb na pućanstvo Magjarske kraljevine i poseb na pućanstvo Austrije svoje pismo izdal, vu kojem je narode pozval, da s takovom vitētvom, kak smo ruse, da i izdajicu talijana nadvladamo. To budemo i učinili!

Iz bojnog polja se sljedeći novi glasi ćujeju.

Majuša 24 ga vu jutro su naše morsk ladje vre počele strēlati talijanske, poljeg morja ležeće varaše i njim vnoгoga kvara napravile. Vu Veneciji, Rimini, Sinigagliji, Ankonu i vu drugih mestih s iz naših morskih ladjah sproženi štuki bombe hitali na te varaše. Vuništili su više kasarne, kolodvore, moste. Jednu talijansku morskou ladju su naše dve ladje vlovile i pred sobom tirale vu Polu.

Naši i nemški šeregi su talijansku granicu prekstupili i vre maširaju vu Talijanskoj zemlji proti tomu izdajnickomu narodu.

Rus je vu prošlim tijeđnu opet jako bit bil pri Radimo zvanom mestu. Opet smo polovili 25 jezer rusov, tak svega skupa vu mesecu majušu vre ober dvěsto i dvadeset-jezer vojnikov. Na novo smo vu prošlim tijeđnu odzeli od rusov 64 štukov i 64 mašinpuškah.

Naši i nemški šeregi su vre obkolili Przemysl zvanog festunga, pak za malo vreme budu ga i prevzeli. Rus se je počel vre iz glavnoga varaša Galicije: Lemberga vun potegnuti.

Ako bude nam gospodin Bog i dalje tak pomagat, kak nam je vu mesecu majušu, onda bude rus friško za mir moral prositi, ar bude do kraja prevladan.

Sto lét naj krvneši boji.

Jeden nemški profesor spisal je sve one veške bitke, koje su zadnje tristo lét, dakle od 1618-ga leta, do 1905-ga leta pripetile se i kuliko ljudstva je vu ovih bitkah vojvalo i kuliko se pogubilo Od trideset i tri bojov, koji su zadnju sto lét bili, 408 vekših bitkah je spisal. S med ovih bitkah 49 su samu takve bile, vu kojih je od obedve strani prék sto hiljada vojnika stalo. Sgubička néje bilo moguće navék točno prepoznati.

Vu ovi dobi, dakle od 1813-ga leta, do 1905-ga najveška bitka je 1905-ga leta bila pri Mukdeno gde je proti 314 hiljada japanca 310 hiljada rusa stalo. Vu ovi bitki koju su japanci zadobili, japanci su 41 hiljada, rusi pak 96 hiljada 500 ljudstva sguobili, dakle celé japanske vojske 13 procentov, ruske pak 31 procent Na drugi mesti stoji 1813-ga leta trajuća tak zvana lipcei bitka. Ovdí su savezniki proti 175 hiljada francuza, 325 hiljada vojnika postavili. Bitku su savezniki zadobili i sgubili su vu ovi tri dana trajuči bitki 80 hiljada vojnika, celoga šerega 243 procentov, francuzi pak 60 hiljada celé vojske 343 procentov. Iz ovoga kervavoga sgubička savezniki vu mrtvih i pležeranih 228, francuzi pak 257 procentov su imali. Drugi sgubiček na zarobljenike padne.

Na tretjam mesti stoji königgrätzka bitka 1866-ga leta, vu koji neprijatelji popiriliki jednako moć su imali, takodjer i stukov niti jeden je né imel puno više, kak drugi. Preizi vu ovi bitki su 220 hiljada vojnika imali, austriancani i njihovi savezniki pak 215 hiljada. Preizi su 9200 vojnika, dakle 42 procentov, austriancani i drugi pak 44 hiljada 300 osoba, tojest 206 procentov su sgubili. Vu mrtvih preizi 11 procentov, austriancani pak 41 procentov sgubička su imali.

1904-ga leta vu sahoi bitki japanci su 145 hiljada vojnika imali proti 210 hiljada rusa. Japanci su zadobili bitku i vu ovi bitki sgubička vu mrtvih i pležeranih 17 hiljada, tojest 117 procentov, rusi pak 46 hiljada, dakle 218 procentov velikoga sgubička su imali.

1870-ga leta vu sedanski bitki 200 hiljada nemca je stalo proti 120 hiljada francuzo Nemci su 8300 človeka, tojest 52 procenta, francuzi pak 17 hiljada, tojest 18 procenta sgubili. S vun toga francuzi su vu kapitulaciji 39 generalov, 2830 drugi oficirov i 83 hiljada vojnika sgubili

Napoleon 1813-ga leta pri Drezdi 100 hiljada vojnika je nastavil proti saveznikom, koji su još jedenput tuliko, dakle 200 hiljada vojnika imali. Bitku je Napoleon dobil i sgubil je 10 hiljada človeka, 10 procentov, savezniki 15 hiljada vojnika, tojest celé vojske 75 procentov. Svun toga od saveznikov 25 hiljada je vu zušanstvo došlo.

1870-ga leta vu gravelottei bitki 187 hiljada nemca je stalo proti 113 hiljada francuzom. Bitku su nemci zadobili i vu bitki sgubili su 20 hiljada 20 ljudstva, tojest 107 procentov, napokani francuzi pak 12 hiljada 800 človeka, tojest 113 procentov.

1904-ga leta poleg Liao-Jang trajuči bitki japanci su 135 hiljada vojnika imali proti 150 hiljada rusom.

Japanci su jakši bili. Sgubili su 17 hiljada 500 človeka, dakle 123 procentov,

rusi pak 16 hiljada 500 vojnika, celé vojske 11 procentov.

1813-ga leta pri Lützeno 144 hiljada francuza je stalo proti 93 hiljada rusom i preizom. Od francuzov je samu 78 hiljada, od rusov i preizov pak samu 70 hiljada je došlo vu ogenj. Francuzi su preobladali ruse i preize i sgubili su 22 hiljada duš, tojest celé vojske 282 procentov, neprijatelj pak 12 hiljada človeka, tojest 171 procentov.

Denešnje strahovitne kervave borbe sgubička jako kesno po zaključenim boju budemo stopram znali. Ali mi već denes znamo, da od naše strani i od glasovitnoga saveznika puno menje krvi se bude pretočilo kak od neprijateljov, koji su već i dovezda strahovitno velike sgubičke imali. Mi samo kak je moguće šparamo skervjom i ne delamo tak, kak naprimer rusi, koji na stotine hiljada naroda tiraju pred segurno smrt.

Sve bude se to vidlo i posvedočilo za par lét, kad jedenput strahovitna borba mine.

Izdal nas je taljan.

Taljan nas je štel oguliti. Naš nepošten saveznik samo tak dugo je miren bil, doklam je né previdel, da nas neprijatelji nemoreju navladati. Kad je taljan to previdel, njegvo poštenje je to zapovédalo, da svojega saveznika oguli, tojest do gologa ga sleće i onda ga bosoga ostavi na ledo. Oh najte misliti, da je vnogo odnas zahteval! Néje drugo zahteval, kak celoga Tirola, celo Dalmaciu, Póla, Fiumu, celo Adria morje i na morju sve otko. Néje zahteval nadalje drugo nikaj odnas, kak to, da nesmemo vu srbske posle se mešati i da na Balkanu nesmemo nikakvo politiku tirati, da ostavimo našega najnovšega saveznika, Turskoga orsaga. Néje drugo zahteval, kak to, da kakti naš saveznik odmah stupi k našim neprijateljom i da dojučim kongressušo more braniti proti nam Srbiju i Belgiju. Ako to sve bi dali i dopustili Taljanskomu orsagu, onda bi morebiti lépo stihala bez boja bil bi zel si Triesta, Póla i Fiume, bez poručenoga boja bil bi zel si Tirola, Istriu i Dalmaciu. Ali je što prinav vu Magjarski zemlji, koj bi mogel reći, da taljan boja bil štel imeti?

Mi, kakti sbantuvana stran, né smu takov ultimatom poslali krvolokom, kakov ultimatom je poslal naš bezdušni saveznik nam. Poslal pak je zato, jerbo je znal, da mi to nigdar nebudemo prevolili i celé orsage taljanu aduvali samu zato, da nas vu najveški sili nebi odzaja bantuvál. Taljan je ravno tak napravil, kak on pes, koj ne laja, neg stihla dojde i onak vgrizne.

Nas saveznik trideset i tri léta je s nami bil skup i od našega orsaga zivel, sad misli, da došlo je vréme, da nam to sve skupa zahvali i odzaja se navali na monarchiu.

Bog je praviceu. Kaštigal je navék onoga, koj krivo presegne. Taljan je s nami presegeal, da vu sili jeden, drugoga s celom moćjom branil bude. Taljan je potral ovu prisegu i na mesto, da bi nam pomagál ili barem miren bil, vu najveški sili nam je s bog ničesa boja poručil.

Boja nam je poručil onda, kad smu mo mi čisto dobra zabavad štelí dati Trentino, tojest ono stran Tirola, gde taljani sta-

nujeju, celo Isonzo okrajno sa Gradiskom skup, Görz varaša sa nekojom otkom na Adria morju, vu Triestu taljansku autonomiu, prepoznali bi bili, da Valona je taljanska i t. d. To sve bi bil taljan zadobil bez toga, da bi na stotine hiljada ljudstva moral pogubiti. Ali on je boja štel. Dobro je. Sa najveškim neprijateljom smu već skorom sgotovili. Red bude došel i na taljana, koj nas je tak bezdušno vu zadnji minuti izdal.

Kak su nemci na engleze mrtzili, tak budemo od vezda i mi na taljana. Taljan dosta nevolje ima nad sobom. To mu je né dosta bilo, još i najveško si je za šinjak pustil.

Salandra minister prezident je to tak štel imeti. Minučí četrtek je pred taljansku komoru predstavil ovu stvar i pokedob oni koji su mira štelí imeti, né su došli na sednicu, jedno glasno su kričali, da poručiju boja Austria-Magjarski.

Denes već na taljanski granici praskaju puske, pokaju stuki. Ali kaj bude puk rekel, koj néje štel imeti boja? Kaj budo matere rekla, kad sinov nebude već nikada dimo? Vu Taljanskim je već i vezda velika buna poleg toga. Kaj bude onda, ako taljani prve bitke sgubiju i naši šeregi vdereju vu Taljansku?

Mi námamu straha. Mi smu pokazali ove deset mesecov kaj smu mogući napravil proti najškem neprijatelju. Gde je taljan od rusa!

Najpredi tak se bude pripetilo, da ov bog do kraja bude vuništil celé Taljanski orsag. Vu Taljanskim još jedenput jako se budo plakali poleg toga.

Dakle izdal nas je taljan, ali ako je Bog praviceu, to mu dobro bude tak od Boga, kak i odnas naplaćeno.

Počel se je boj s taljanom.

Taljanski orsag već sdavnja plašivo je gledal, kak bijemo ruse i druge neprijatelje. Prestrašil se je, kad je videl, da iz ove velike borbe mi, i naši savezniki nemci i turcini slavno budemo zaključil ovaj boj. Najmre pak su se strahovitno šbésili taljani vu Rimu, kad je došel glas, da savezni šeregi neprestalno bijeju vun ruse iz Galicije. Tak su misliti ako mi vun sbijemo ruse iz Galicije, rus već nigdar nebude vu takvim položaju, da bi nas mogel nadvladati. Nikaj nebi nevugodneše bilo taljanom, ako bi mi i nemci bez taljanske pomoći bili prevladali ruse. Taljanski orsag dakle zato je stupil vu boj, kak on veli, zadnju minuto, da Nemška i Austria-Magjarska nebude mogla slavno zaključiti boja. Dakle izdala nas je Taljanska i změšala se je vu jeden takov boj, iz kojega samu bita more vun doiti.

Mržnja, odurnost i gnjusoba koju sad prama izdajnim taljanom čutimo, neg nas već ne peče odsnutra. Vun snjimi! Denes nam je čela moć potrebna, on lanc, koj nas je radostno s taljani skup držal, počil je i denes oružje moramo iz njega kovati, da kaštigamo izdajnika.

Izdajnik, izdajnik, izdajnik, hitvalen briganti je taljan, kojega smu trideset i tri léta s radostjom otaplali na našim srdcu. Od naše krvi je rasel, našu krv je cecal. Sad se je otrgel odnas i skočil je k neprijateljom. Za žute cekine je prodal svoju črnu dušu, koju je niti nigdar né imel i denes već proti nam kaže svoje hitvalne klehe. Ali mi se nebudemo prebojali. Naše močne pete

stupiju na hitvalno pijavko i stisneju vun s nje onu krv, koju je iz nas s cecala.

Tak misli nevolnik, da denes more proti nam mrziti, jerbo nas ga malo. Né nas ga malo. S nami je serdita pravica, s nami je sréba. Još i mrtvi budo s nami vojuvali, kak su pred dvé hiljadi létmi pod Csaba kraljičom. S nami je Bog, koj je još navék kaštigaj izdajnika.

Bog, kaštigaj Italiju! To nam bude svagdašnja molitva. Bog posluhnuo bude našu prošnju. Kaštigaj svemogućen Bog izdajnika, koj je presegele, da nam vjeren bude. Kaštigaj Bog talijana, koj je na smrt vpičil i oranil pravicu i mira.

Nemci moliju: Kaštigaj Bog engleze! Mi pak ovak budemo molili: Kaštigaj Bog talijane! Svemogućen Bog posluhnuo bude obedvé molitve. Hitil je bude pravičen Bog vu vekivečno prokletstvo!

Májusa 23-ga je Avarna herceg taljanski poslanik dal prék barun Burian našemu odsvunašnjih poslov ministru zapisnik, vu kojem nam Italija poručil boj. Tri dana su taljani premisljavali i iskali zroka, po kakvim načinu bi nam mogli poručiti boja. Né su mogli nikakvoga zroka najti, na zadnje su smislili, da smu ni prekoracili troštk saveznika. Više nikaj né su mogli smisliti. Prava pravica pak je to, da su se taljani englezom prodali za nekoi hitvalen miliard.

Vu austrijskim glavim varasu hitro se je rezširil ov glas. Becki purgari s veseljom su čitali našega staroga kralja krasnu proklamaciju. Taki vu prvim redo tak veli kralj, da svemu je zrok preslabi pameti taljanski kralj. Zatem dojde opet jeden krasni red: — Novara, Mortara, Custozza i Lissa, gde sem vu mlajših leta svojemj vodi Radetzky, Albrecht nadhercegom i Tegetthofom tak slavno vojuval. Mislim, da i denes slavno budem obranil svoje oršage pred Italijom. Tak govori: naš muder kralj vu krasni proklamaciji.

Rezveselili su se bečki purgari i vtilen po vucalich su na hiljada i hiljada ljudstva popévajli Wacht am Rhein, Gotterhalte i Radetzky marša. Nemški i magjarski soldati skup su se skušavali i presagali, da taljano nebudu senkali. Veliko veselje je nastalo takodjer, kad je došel glas, da Vilmos cesar nazat je pozval Bülow hercega iz Rima, da i stém pokaže svétu, da je sdušom i stélom s nami.

Svi smu osvedočeni, da Taljanski oršag žuhko bude naplatil svoje izdajništvo.

Iz Rima su došli glasi, da taljanski soldački minister više tijeđnov se je rezgovaral sa francuzkim vodjom, kak budo skup vojuvali. Rezglasilo se je, da na austrijski granici dugo nebudu vu ofenzivu stupili, samu granicu budo branili. Italija denes jeden i trifretal milljun soldatov ima pod oružjem. Od toga šeststo hiljada budo francuzom napomoć dali, da na belginskim bataru predereju nemškoga fronta. Dvésto petdeset hiljada pak vu Dardanelle posleju, da tam preobladaju turčine. Kad budo tam sgotovili, onda s ovim šeregom vu Srbiju budo išli i odonud se bodu na nas navali.

Lépi plam je to napapiru Samu najdojdeju. Pripravno je bomu čekali!

Naši vítězi.

Ova Kovács Petri. Alsópéltény občin dva Kovács Petri su bili: jeden je soldat bil, drugi né. Tak se pripetilo, da je soldat Kovács Peter né sdavnja vumrl i kad se je boj započel, njegvo citovanje su drugomu Kovács Petru dali vu ruke. Ov je dobro znal, da vu bojnim vremenu domovina svakoga nuca i néje nikaj popitaval, zakaj ga pozivaju, neg je svojojvolno odisel vu Nagyvárad, kak mu je vu zapovedu stalo. Za nekoi dan deli su ga vu »mars« kompaniju skojem je odisel vu severno bojnu polje, gde se je tak vitežki sponašal, da je za kratko vréme firer postal.

Cetiri mesecov je bil na bojnom polju i ovu vréme vu osemnajst bitkah je bil delnik. Jako hrabro se je sponašal. Decembra prve dneve jedna kuglja mu je dolil vtrgnula. Vekši i dugši »urlaub« je dobil i stém je dimo odisel vu svoje selo, gde ga je već druga pozivnica čekala, vu koji je stalo, da kakti »B« razreda gardist neg se javi pred soldačkim odborom. Kovács Peter posluhnuo je ovu zapoved i decembra 15 ga odisel je na stelingu. Pokedob pak mu je ruka još né začelila, néje za sposobnoga bil gori zeti. Ali Kovács Peter néje štel to tak pustiti i povedal je, da bormes na bojnom polju jako sposoben je bil. Člani odbora široku su gledali i počeli su pisma vizitirati. Sad se je posvedočilo, da mesto mrtvoga Kovács Petra, živ Kovács Peter je bil na bojnom polju. Vu odboru je bil jeden kapitan, koj je na Kovács Petra ruku del i rekel mu je:

— Dobro je, sinek moj dragi. To si lépo napravil, kak samu jeden magjar mora. Moreš sad lépo dimo iti.

— Pokorno javim gosponu kapitanu — odgovori Kovács Peter — ako sem jedenput službu zvršil mesto mrtvoga Kovács Petra, zakaj nebi mogel i sam za sebe služiti. Odbor je uzadnje za sposobnoga izrekel Kovács Petra i šest tijeđnom urlauba mu je dal, koj je sad komaj čekal, da je ozdravil i da je nazat mogel na bojnu polje oditi, gde je opet vitežki počel tući ruske čorde.

Tak se brani domovina.

69. regiment na veliki petek. Na magjarski granici više tijeđnov je trajala orijaška borba, vu koji su nazočni bili Hindenburg zvanoga regimenta vítězi. Ovaj regiment skazal je već pri Sabacu, pri Lembergu i vu Rusko-Polskim kakvo srđce imaju magjarski baki. Skazali su i 1915-ga aprila 2 ga.

Na Beszkidek bregu su vu tri metere gliboki snég bili za šancani i više tijeđnov su zaprti bili od svéta i vu ovi mesti su morali dan i noć vu velikim snegu i vihru vojuvati proti puno jakšemu neprijatelju i njega na svaki način zastaviti. Rusi su tak računali, ako oni dan i noć svojemj velikim čordami nemirili budo naše, nazadnje vpešali budo i tak njim moguće bude predrti našu liniju.

Aprila 2-ga na veliki petek su mislili, da došla je vura, kad svoj cilj postigneju i liniju predereju.

69-ti regiment je bil tak srečen, da ravno na onim mestu stoji, gde je najsilneša borba bila. Već rano vu zorju su na osem, deset švarmlinije se stiha vlekli rusi na brég i samu onda su počeli strélati, kad su od naših na priliku samu osemdeset kočačov bili. Najbolje su jurisali na onu liniju gde je 69-ti regiment ležal. Ovdil su najizverstneši pet ruski regimenti šturmalil. Za kratko vréme prék jezero mrtvoga rusa je ležalo na bregu. Samu iz ovoga kervavoga

mesta je regiment po kervavi borbi drugi dan jezero petsto puških postal k diviziji. Duševno je bilo gledati regimenta zapovednika Pittner Lajos ezredeša, koj je vu najvekšim ognju sim-tam hodil, vu svaki jarek je poluknol i batrivil je dečke. Gde je sila bila i sam je pograbil pušku, hitil se dolil, kak prosti soldat i marljivo je strélal ruse. Jedno vuru je trajala strahovitno kervava borba i rusi su morali pobeći, koji su još živi ostali. Strahovitno je bilo poslušati ruske plezérce, koje su rusi na bojnom polju ostavili. Naši su je pobrali i na pomoć njim bili. Fehérvári baki lépo su zvršili svoju dužnost Petput tak močnoga neprijatelja su pretirali i strahovitno su ga po desetinili. Fejér varmegija gizdava mora biti na svoj 69-ti regiment, koj vu svaki bitki tak hrabro vojuje. Fejér varmegijskoga regimenta vekša oblast je već višeput odprto pohvalila

KAJ JE NOVOGA?

Pesem mladoga regruta.

*Spisal sem si listek, Stopram sem se hapil
Od mlado mladosti, Živeti na svetu,
Kak sem se zavžíval, Već vre moram iti
Vu svoji mladosti. Po krvavim svetu.*

*Pajdaš sem imel, Jezuš i Marija
Š njimi sem se štimal, Z nebeske visine,
Navék skupaj bili: Ogledni se na nas
Onak veselili. Megjimurske sine.*

*Pajdaši su dišli, Čuvaj Bog oršaga
Nutri rukovali, Od glada i kuge,
Z doma odpejali, Daj da prevladamo
Mene ostavili. Sve neprijatelje!*

*Ovak su mi rekli, Vu dvašestom letu
Gda smo skupaj bili, Morti bu mi vmréti
„Pajdaš ti lubleni, Na drugi svét diti,
Buš došel zanami.“ Tam se veselili.*

*Tak se dogodilo, S Bogom mi ostanto
Kak pajdaši rekli, Otec i mamica,
Na štelingi ime, Brati i sestrice
Moje zapisali. I ti devajčica!*

*O majka Marija, S Bogom mi ostanto
Mila naša mati! Prijatelji mili,
Za pajdašim mojim, Moramo svi iti
I ja moram iti. Megjimurski sini.*

*Megjimurje lépo, Na tom tužnom polju
Rodno mesto moje, Soldate igrali,
Bog zna, jeli budem, I za domovinu
Opet videl tebe?! Z puškece strelati.*

*Vi pajdaši moji
Najmo se bojati,
Ruse, srbe sveskup
Hoćemo zaklati.*

Deleješ.

Mohács Péter.

— **Bombardiraju Veneziju.** Májusa 24-ga taki po taljanskim ultimatumu za dvanaest vur vjuro aro, predi kak bi sunce bilo žišlo, naši aeroplani 14 bombih su hitili na Veneziju. Arzenal je odmah vu plamnu bil, ogenj je veliki kvar napravil, jedno torpedoladju su jako oranili. Vu jeden vuski klanec je došla jedna naša torpedo ladja i spazila je, da pred njom né dalko jeden jarek pun je taljanskih soldatov. Ove su iz ladje sve postrelali. Novara ladja je jedno kasarno porušila. Vu Rimini St. Georg ladja bombardirala je kolodvora i svega je porušila. Vu Sinigalliu naša Zrinji zvana ladja bombardirala je željeznoga mosta, morskopostajališće i jednoga vlaka je čisto vuništila. Kolodvor, jeden vlak i nekoje hiže su pogorele.

Vu Anconi bombardirali smu staroga festunga, kanonersku i konjenisku kasarnu, sve fabrike i strahovitoga kvara su napravile bombe i ogenj. Vu postajaliću dvé paroladje smu potopili. Vu Alfrede Savio jednoga modernoga festunga su naše ladje bombardirale. Kanonéri taljanski su pri štukah stali, ali dva aeroplani tak su se strijelali iz mašinskih, da su se svi rezbežali i više ne su došli nazat na svoje mesto. Ovi zrakoplovcu su dalje vu taljansku zemlju odleteli i na jedno fabriku vu koji aeroplane delaju trideset bombih su hitili. Fabrika je do fundamenta zgoréla.

Na Potenza vodi stojećega mosta je Radetzky ladja bombardirala i svega ga porušila. Admiral Spaun ladja pak je na Sinarca vodi ležećega mosta vu zrak spustila, porušila je kolodvora i na torre di milletoi kolodvoru sve semafore i više vlakov.

Helgoland zvana ladja pri Barletti zišla se je sdvemi taljanskami ladjami i odmah je počela nanje strélati. Jedna taljanska ladja je odmah pobegla, druga pak se je predala. Marinere i oficire su naši prijeli, ladju pak su vu Polu odvekli.

Na morju taljanski štuki nemoreju tak sdaleka strélati, kak naši. Svrho toga su taljani taki prvi dan vu prvi bitki više ladjih sgubili.

Taljani su mislili, da tabor je igraća. Sad moreju videti, kakva sreća je boj, kad su taki prvi dan više milijunov kvara imali, kak njim je englez za njihovu pomoć obećal.

— **Milano ne hoće boja.** Iz Milano velikoga taljanskoga varaša bijaše, da tam na trojačko nedelju velika buna i kervave bitke su bile po vulcrah med soldati i med svakojačkih težakov. Taljanski težaki taki od početka boja su demonstréráli proti boju i zahtevali su od kormana da naj Taljanska zemlja mirna ostane. Pokedob pak je taljanski korman nam boja poručil, tak velika uzbuna je nastala, da smu od soldačije za vultici trinajst mrtvih i sto osedeset pležeranih ostalo. S med težakov kuliko mrtvih je ostalo, to je za vezda još ne znati.

— **Bitke na taljanski granici.** Neje bilo dugo treba čekati, da po ultimatomu se bitke započneju na taljanski granici. Tu i tam su patrolne se pograbilo i do vezda svigdi su naši preobladali taljane. Naravski to su još ne prave bitke, neg samu menjše i navadne neprilike med patrolami.

— **Taljani već su se sdavnja pripravljali.** Vu Pecsuhu stalno je veći broj taljanskih težakov delalo. Pecsuske ciglenice svako leto pune su bile taljanov. Letos od cigleničah direktori stém više taljanov su štele imati, jerbo naši težaki su sveksinom na bojnou polju. Jedne fabrike taljanski vodja sam je odšel vu Italiju, da odonut si prebavi težake. Taljanski občinski poglavari svakojačke zapreke su nastavili i nazadnje zahtevali su od našega kormana, da naj se zaveže da taljani bez svakoga stroška svako vuru budo mogli dimiti. Kad su to taljani zadobili, onda su od fabrike vodju već ne štel nazat pustili. To sve se je već februar meseca pripetilo i s toga se vidi, da naš bezdušni saveznik već onda se je pripravlat k boju.

— **Turčini pri Aribernu.** Iz Konstan tinapolja pišeju: Na Dardanella frontu neprijatelji poleg Aribernu 23 ga majusa ponoči probali su lévo krilo obkoliti, ali naši kervavo su je nazat sbili. Majusa 23-ga naši

kanonéri višeput su trofili jedno neprijateljsko ladju, zrakoplovcu pak su više bombih hitili nanju. Samu jako steška su ju tri druge ladje mogle obraniti. Neprijatelj je majusa 22-ga pri Sedil Bahrnalu vu jedni bitki prek četiri hiljada ljudstva sgubil. Neprijateljske ladje čeli dan su bombarderale naše pozicije, ali nikakov kvar su ne mogle napraviti. Naši kanonéri vuništli su više neprijateljskih štukov.

— **Srbi nečeju jurišati.** Srbske novine jedne tak, kak druge jednako pišeju, da rusi podsiloma hoćeju prepraviti Srbiju, da se na južnim bojnou polju navaliju na monarchiju. Srbski korman točno je premislil sve i tak veli, da velika bedastoća bi bila sad od Srbije, ako bi se opet vu takve posle pustila, koje su ji samu na veliko škodu. Niti Srbia, niti pak srbska armadia neje vu takvim položaju, da bi to mogli napraviti. K tomu pak srbski korman sve nove peneze, koje je vu bojnou vremenu vun dal, moral je nuter pobrati, jerbo nišči je neče vu određenu čenu prijati.

— **Pri Padon klanjcu pobegli su taljani.** Höfer general 26-ga majusa ovu prijavu je postal: Pri Przemyslu još traja bitka. Mackensen generala seregi prek San vode glavno napredjeju. Radymno varaša vu šturmmu zadobili i sad su već njegvi seregi dalko prek San vode. Šesti austriamagjarski šereg za šturmmu je ulazil vu Zagródi i od varaša na izhod jednoga važnoga mosta je za dobil. Zadnje dva dane potovili su naši i nemski seregi 25 hiljada rusov. Nadalje zadobili su 54 lehkih i deset zmekkih štukov i šestdesetčetiri mašinskih, devetnajst municionskolah i nezmerna svakojačke municije.

Od Dnyeszter vode na poldan i vu Rusko-Polskim neje nikaj važnešoga se pripetilo. Od Viztula vode na sever vu jedni bitki polovili smu 998 rusov. Vu Tirolu jedna neprijateljska četa ulazila je vu Candinobu. Pri Padon klanjcu, od Marmole na sever taljani taki na prvo strélanje tak su se rezbežali, kak zajci. Na karinthia granici vu više mesli su taljani pobegli. Od Plöckena nazapad tak hitro su pobegli taljani, da su čeloga tréna nam ostavili. Bitke su se još ne rezvile.

— **Rusi friške rezerve imaju okolo Przemysla.** Majusa 24-ga naši prijeli su sedemnajst hiljada rusov, zadobili su 39 štukov i prek četerdeset mašinskih. Med vlovlenami rusi friški rezervisti su, koji su još ne bili vu ognju. To su ruskoga šerega najbolje počinjeni soldati.

— **Zanemiju drobne peneze.** Došel je glas iz ministeriuma, da denešnje drobne peneze zanemiju na nove, koje stopram vezda kovaju. Zamenili budo deset i dvajsti fillérnati nikelske peneze, nadalje pak sve one sreberne, dakle jedna, dvé i pet korun, koje su pred 1914. letom kovane bile. Ovi penezi, kak počneju zaménjati, za kratko vréme sgubiju vrédnost. Svaki sam sebi dobro napravi, ako skrite drobne peneze skim predi vun i da pazi na terminuš, kad duže ne bude šteli više ove peneze premeniti. Samu nišči naj ne misli, da stém samu plašiti hoćemu naroda, to nam je ne nikada cilj bil. Odredba za nekoi dan bude poslana od ministeriuma.

— **Taljan već laže.** Kak je taljansko soldačku zapovedništvo prvo prijavu vun dalo, tak se zlagalo, da se čeli svet sméje. Neutralnim orsagom su poslali pri-

javu vpondeljek vjtro, da neje to istina, kak je naš admiral prejavil, da su naše ladje tak slavno vojvale i jurišale na taljanske varaše.

Dakle taljani su već vpondeljek vjtro onu tajli, kaj je naš admiral stopram vpondeljek na večer javil. Taljani su malo preletni bili.

Žalostna vremena.

*Kaj se pripetilo? — kaj se dogodilo
V jezero devetsto i petnajstom letu?*

*Obećani dani su nam sada došli,
Od kojih smo više letah govorili.*

*Tužno premislmo žalost ovu velku,
Koja se nahaja po širokim svétu.*

*Kam se god oglednem, svigdi žalost najdem,
Niti v srcu, niti duši mira nemam.*

*Da si to premislim, da pareki mili
Kak se rezhajaju vu toj težkoj sili.*

*Od svojega doma vnogi se rezhaja,
Pak vu tabor ide, otca, majku s tavlja.*

*Nema nišče pomoć zvun gospona Boga,
Zvun gospona Boga stvoritelja svega.*

*Kršćeniki dragi nemojmo dvojitii,
Nego k sveti vojski sviskup verni biti.*

*Zapoved kraljevsku moramo izvršiti,
Makar bumo sviskup morali vumréti.*

*Na pokoru zove sve nas Bog ljubleni,
Ar smo zaslužili, Boga zbantovali.*

*Gospodine Bože! z nebeske visine
Ogledni se na nas kóerكية i sine.*

*Nebumo te više nigdar zbantovali,
Neg bumo te navék za pomoć zazvali.*

*Znam, da vnogi v boju stisnul bude oči,
Ali da mu nikaj nemremo pomoći.*

*Stavi vnogi ženu i dečicu malu,
Koja se već njemu videti nedaju.*

*Kad počuje glasa ljublena ženica,
Spustila bu suze iz svojega lica.*

*Žalost moja žalost! Kaj si vučinila?
Nas ljublene pare širom rezdužila.*

*Ovdi nam je pelda Ferenc Ferdinanda,
I on krv precejal i njegova žena.*

*I oni nedužno jesu preminuli,
Dečicu ljublenu su si osavili.*

*Dečica ostala prez otca, matere,
Prez otca, matere, kak ovóice male.*

*Gospodine Bože! sveti Jožef mili!
Ježuš i Marija! Pomori vu sili!*

*Svim skup rečem s Bogom prijatelji mili!
Koji bute ovu pesem si prešteli.*

*Vu ljubavi s nami naj bu svaki stalen,
Ja vam svim skup rečem: Na sve véke amen!*

Felső-Vidafalva.

Vincetics Agata.

Od ratniposud bilježenje terminvréme se je do juniuš mesec 7-ga produžil. Svaki dober domoljub nek sada svrši svoju gradjansku dužnost, i naj se žuri svojem filléri dragi domovini na pomoć. Bilježenje moći i tak obaviti, da svaki tijeđen, čez 3 godine poleg 6% intereši, se splaća doli od bilježene svote diel.

Csáktornyal Sparkassa.

stúpju na hitvalno pijavko i slusneju vun s nje onu krv, koju je iz nas s cecala.

Tak misli nevolnik, da denes more proti nam mrziti, jerbo nas ga malo. Né nas ga malo. S nami je serdita pravica, s nami je sréba. Još i mrtvi budo s nami vojuvali, kak su pred dvé hiljadi létmi pod Csaba kraljičom. S nami je Bog, koj je još navék kastigaj izdajnika.

Bog, kastigaj Italii! To nam bude svagdasnja molitva. Bog posluhnul bude našu prošnju. Kastigaj svemogućen Bog izdajnika, koj je presegele, da nam vjeren bude. Kastigaj Bog talijana, koj je na smrt vpičil i oranil pravicu i mira.

Nemci moliju: Kastigaj Bog engleze! Mi pak ovak budemo molili: Kastigaj Bog talijane! Svemogućen Bog posluhnul bude obedvé molitve. Hitil je bude pravičen Bog vu vekivečno prokletstvo!

Májusa 23-ga je Avarna herceg taljanski poslanik dal prék barun Burian našemu odsvunašujni poslovu ministru zapisnik, vu kojem nam Italia poručil boj. Tri dana su taljani premišlaval i iskali zroka, po kakvim načinu bi nam mogli poručiti boja. Né su mogli nikakvoga zroka najti, na zadnje su smislili, da smu ni prekoracili troštuk saveznika. Više nikaj né, su mogli smisliti. Prava pravica pak je to, da su se taljani englezom prodali za nekoi hitvalen milliard.

Vu austrijskim glavnim varasu hitro se je rezširil ov glas. Bečki purgari s veseljom su citali našega staroga kralja krasnu proklamaciju. Taki vu prvim redo tak veli kralj, da svemu je zrok preslabi pameti taljanski kralj Zalem dojde opet jeden krasen red: — Novara, Mortara, Custozza i Lissa, gde sem vu mlajših leta svojemj vodji Radetzky, Albrecht nadhercegom i Tegetthofom tak slavno vojuval. Mislim, da i denes slavno budem obranil svoje oršage pred Italium. Tak govori: naš muder kralj vu krasni proklamaciji.

Rezveselili su se bečki purgari i vtilen po vucalich su na hiljada i hiljada ljudstva popévšli Wacht am Rhein, Gotterhalte i Radetzky marša. Nemški i magjarski soldati skup su se skušavali i presgali, da taljanom nebudo šenkali. Veliko veselje je nastalo takodjer, kad je došel glas, da Vilmoš cesar nazat je pozval Bülow hercega iz Rima, da i stém pokaže svétu, da je sdušom i stélom s nami.

Svi smu osvedočeni, da Taljanski oršag žuhko bude naplatil svoje izdajništvo.

Iz Rima su došli glasi, da taljanski soldački minister više tijeđnov se je rezgovaral sa francuzskim vodjom, kak budo skup vojuvali. Rezglasilo se je, da na austrijski granici dugo nebudo vu ofenzivnu stupili, samu granicu budo branili. Italia denes jeden i trifertal million soldatov ima pod oružjem. Od toga se-sto hiljada budo francuzom napomoć dali, da na belgiskim hataru predereju nemškoga fronta. Dvésto petdeset hiljada pak vu Dardanelle posleju, da tam preobladaju turtine. Kad budo tam sgotovili, onda s ovim šeregom vu Srbiju budo išli i odonud se bodu na nas navlaili.

Lépi plam je to napapiru. Samu naj dojdeju. Pripravno je bomu čekali!

Naši vitézi.

Ova Kovács Petri. Alsópéltény občin i dva Kovács Petri su bili: jeden je sol dat bil, drugi né. Tak se pripetilo, da je sol

dat Kovács Peter né sdavnja vumrl i kad se je boj započel, njegvo citovanje su drugomu Kovács Petru dali vu ruke. Ov je dobro znal, da vu hojnim vremenu domovinu svakoga nuca i néje nikaj popitaval, zakaj ga pozivaju, neg je svojojvolno odisel vu Nagyvárád, kak mu je vu zapovedu stalo. Za nekoi dan deli su ga vu »marš« kompaniju skojem je odisel vu severno bojnu polje, gde se je tak vitežki sponačal, da je za kratko vreme firer postal.

Četiri mesecov je bil na bojnomo polju i ovu vréme vu osemnajst bitkah je bil delnik. Jako hrabro se je sponašal. Decembra prve dneve jedna kuglja mu je prék ruke odletela i jednoga prsta mu je doli vtrgnula. Vekši i dugši »urlaub« je dobil i stém je dimo odisel vu svoje selo, gde ga je već druga pozivnica čekala, vu koji je stalo, da kakti »B« razreda gardist neg se javi pred soldačkim odborom. Kovács Peter posluhnul je ovu zapoved i decembra 15 ga odisel je na stelingu. Pokedob pak mu je ruka još né zacélila, néje za sposobnoga bil gori zeti. Ali Kovács Peter néje stel to tak pustiti i povedal je, da bormeš na bojnomo polju jako sposoben je bil. Člani odbora široku su gle dali i počeli su pisma vizitirati. Sad se je posvedočilo, da mesto mrtvoga Kovács Petra, živ Kovács Peter je bil na bojnomo polju. Vu odboru je bil jeden kapitan, koj je na Kovács Petra ruku del i rekel mu je:

— Dobro je, sinek moj dragi. To si lépo napravil, kak samu jeden magjar mora. Moreš sad lépo dimo iti.

— Pokorno javim gosponu kapitanu — odgovori Kovács Peter — ako sem jedenput službu izvršil mesto mrtvoga Kovács Petra, zakaj nebi mogel i sam za sebe služiti.

Odbor je uzadnje za sposobnoga izrekel Kovács Petra i šest tijeđnom urlauba mu je dal, koj je sad komaj čekal, da je ozdravil i da je nazat mogel na bojnomo polje oditi, gde je opet vitežki počel tučti ruske čorde.

Tak se brani domovina.

69. regiment na veliki petek. Na magjarski granici više tijeđnov je trajala orijaška borba, vu koji su nazočni bili Hindenburg zvanoga regimenta vitézi. Ovaj regiment skazal je već pri Sabacu, pri Lembergu i vu Rusko-Polskim kakvo srđce imaju magjarski baki. Skazali su i 1915-ga aprila 2-ga.

Na Beszkidek bregu su vu tri metere gliboki snég bili za šancani i više tijeđnov su zapri bili od svéta i vu ovi mesti su morali dan i noć vu velikim snegu i vihru vojuvati proti puno jakšemo neprijatelju i njega na svaki način zastaviti. Rusi su tak računali, ako oni dan i noć svojemj velikim čordami nemirili budo naše, nazadnje vpešali budo i tak njim moguće bude predrti našu liniju.

Aprila 2-ga na veliki petek su mislili, da došla je vura, kad svoj cilj postigneju i liniju predereju.

69-ti regiment je bil tak srečen, da ravno na onim mestu stoji, gde je najsilneša borba bila. Već rano vu zorju su na osem, deset švarmlinije se stiba vlekli rusi na breg i samu onda su počeli strétati, kad su od naših na priliku samu osemdeset koračov bili. Najbolje su jurisali na onu liniju gde je 69-ti regiment ležal. Ovd i su najizverstneši pet ruski regimenti šturmal i. Za kratko vreme prék jezero mrtvoga rusa je ležalo na bregu. Samu iz ovoga kervavoga

mesta je regiment po kervavi borbi drugi dan jezero petsto puških postal k diviziji. Duševno je bilo gledati regimenta zapovednika Pittner Lajos ezredeša, koj je vu naj vekšim ognju sim-tam hodil, vu svaki jarek je potuknol i batrivil je dečke. Gde je sila bila i sam je pograbil pušku, hitil se doli, kak prosti soldat i marljivo je strélat ruse. Jedno vuru je trajala strahovitno kervava borba i rusi su morali pobećti, koji su još živi ostali. Strahovitno je bilo poslušati ruske plezérce, koje su rusi na bojnomo polju ostavili. Naši su je pobrali i na pomoć njim bili. Fehérváriški baki lépo su zveršili svoju dužnost Petput tak močnoga neprijatelja su pretirali i strahovitno su ga po desetinili. Fejér varmegijija gizdava mora biti na svoj 69-ti regiment, koj vu svaki bitki tak hrabro vojuje. Fejér varmegijskoga regimenta vekša oblast je već višeput odprto pohvalila

KAJ JE NOVOGA?

Pesem mladoga regruta.

<i>Spisal sem si listek, Od mlade mladosti, Kak sem se zavžil Vu svoji mladosti.</i>	<i>Stopram sem se hapil Živeti na svetu, Već vre moram iti Po krvavim svetu.</i>
--	--

<i>Pajdaš sem imel, S njimi sem se štimal. Navék skupaj bili: Onak veselili.</i>	<i>Ježuš i Marija Z nebeske visine, Ogledni se na nas Megjimurske sine.</i>
--	---

<i>Pajdaši su dišli, Nutri rukovali, Z doma odpeljali Mene ostavili.</i>	<i>Čuvaj Bog oršaga Od glada i kuge, Daj da prevladamo Sve neprijatelje!</i>
--	--

<i>Ova su mi rekli, Gda smo skupaj bili, „Pajdaš ti lubleni, Buš došel zanami!“</i>	<i>Vu dvajsetom letu Morti bu mi »mréti Na drugi svét diti, Tam se veselili.</i>
---	--

<i>Tak se dogodilo, Kak pajdaši rekli, Na stelingi ime Moje zapisali.</i>	<i>S Bogom mi ostante Otec i mamica, Brati i sestrice I ti devojčica!</i>
---	---

<i>O majka Marija, Mila naša mati! Za pajdašim mojim I ja moram iti.</i>	<i>S Bogom mi ostante Prijatelji mili, Moramo svi iti Megjimurski sini.</i>
--	---

<i>Megjimurje lépo, Rodno mesto moje, Bog zna, jeli budem Opet videl tebe?!</i>	<i>Na tom tužnom polju Soldate igrali, I za domovinu Z puškice strélali.</i>
---	--

*Vi pajdaši moji
Najmo se bojati,
Ruse, srbe sveskup
Hoćemo zaklati.*

Deleješ. Mohárics Péter.

— **Bombardiraju Veneziju.** Májusa 24-ga taki po taljanskom ultimatumu za dvanaest vur vjutro rano, predi kak bi sunce bilo zislo, naši aeroplani 14 bombih su hitili na Veneziju. Arzenaj je odmah vu plamnu bil, ogenj je veliki kvar napravil, jedno torpedoladju su jako oranili. Vu jeden vuski klanec je došla jedna naša torpedo ladja i spazila je, da pred njom né dalko jeden jarek pun je taljanskih soldatov. Ove su iz ladje sve postrelali. Novara ladja je jedno kasarno porušila. Vu Rimini St. Georg ladja bombardirala je kolodvora i svega je porušila. Vu Sinigalliu naša Zrinyi zvana ladja bombardirala je željeznoga mosta, morskopostajališće i jednoga vlaka je čisto vuništila. Kolodvor, jeden vlak i nekoje hiže su pogorele.

Vu Anconi bombardirali smu staroga festunga, kanonersku i konjenisku kasarnu, sve fabrike i strahovitnoga kvara su napravile bombe i oženj. Vu postajališću dvé paroladje smu potopili. Vu Alfrede Savio jednoga modernoga festunga su naše ladje bombardirale. Kanonéri taljanski su pri štukah stali, ali dva aeroplani tak su se strijelali iz mašinpuških, da su se svi rezbežali i više né su došli nazat na svoje mesto. Ovi zrakoplovcu su dalje vu taljansku zemlju odleteli i na jedno fabriku vu koji aeroplane dëlaju trideset bombih su hitili. Fabrika je do fundamenta zgorëla.

Na Potenza vodi stojećega mosta je Radetzky ladja bombardirala i svega ga porušila. Admiral Spaun ladja pak je na Sinarca vodi ležećega mosta vu zrak spustila, porušila je kolodvoru i na torre di militeo kolodvoru sve semafore i više vlakov.

Helgoland zvana ladja pri Barletti zišla se je sdvemi taljanskami ladjami i odmah je počela namje strijelati. Jedna taljanska ladja je odmah pobjëga, druga pak se je predala. Marinere i oficire su naši prijeli, ladju pak su vu Polu odveкли.

Na morju taljanski štuki nemoreju tak sdaleka strijelati, kak naši. Svrho toga su taljani taki prvi dan vu prvi bitki više ladjih sgubili.

Taljani su mislili, da tabor je igraća. Sad moreju videti, kakva sreća je boj, kad su taki prvi dan više milijunov kvara imali, kak njim je englez za njihovu pomoć obećal.

— **Milano ne hoće boja.** Iz Milano velikoga taljanskoga varaša pišeju, da tam na trojačko nedelju velika buna i kervave bitke su bile po vulcrah med soldati i med svakojačkih težakov. Taljanski težaki taki od početka boja su demonstrirali proti boju i zahtëvali su od kormana da naj Taljanska zemlja mirna ostane. Pokedob pak je taljanski korman nam boja poručil, tak velika uzbuna je nastala, da smu od soldačije se vu ulici trinajst mrtvih i sto osamdeset pležeranih ostalo. S med težakov koliko mrtvih je ostalo, to je za vezda još né znati.

— **Bitke na taljanski granici.** Néje bilo dugo treba čekati, da po ultimatumu se bitke započneju na taljanski granici. Tu i tam su patrolne se pograbile i do vezda svigdi su naši preobladali taljane. Naravski to su još né prave bitke, neg samu menjše i navadne neprilike med patrolami.

— **Taljani već su se sdavnja pravljali.** Vu Pecsuhu stalno je veći broj taljanskih težakov delalo. Pecsuske ciglenice svako leto pune su bile taljanov. Letos od cigleničkih direktori stëm više taljanov su štele imati, jerbo naši težaki su sveškinoma na bojnomo polju. Jedne fabrike taljanski vodja sam je odšel vu Italiju, da odonut si prebavi težake. Taljanski obćinski poglavari svakojačke zapreke su nastavili i nazadnje zahtëvali su od našega kormana, da naj se zaveže da taljani bez svakoga stroška svako vuru budo mogli dimo dojt. Kad su to taljani zadobili, onda su od fabrike vodju već né štel nazat pustili. To sve se je već februar meseca pripetilo i s toga se vidi, da naš bezdušni saveznik već onda se je pravljat k boju.

— **Turçini pri Ariburnu.** Iz Konstan tinapoija pišeju: Na Dardanella frontu neprijatelji poleg Ariburnu 23 ga majusa ponoći probali su lévo krilo obkoliti, ali naši kervavo su je nazat sbili. Majusa 23-ga naši

kanonéri višeput su trofili jedno neprijateljako ladju, zrakoplovcu pak su više bombih hitili nanju. Samu jako steška su ju tri druge ladje mogle obraniti. Neprijatelj je majusa 22-ga pri Sedil Bahrnalu vu jedni bitki prek četiri hiljada ljudstva sgubil. Neprijateljske ladje čeli dan su bombardirale naše pozicije, ali nikakov kvar su né mogle napraviti. Naši kanonéri vuništli su više neprijateljskih stukov.

— **Srbi nećeju jurišati.** Srbske novine jedne tak, kak druge jednako pišeju, da rusi podsiloma hoćeju prepraviti Srbiju, da se na južnim bojnomo polju navaliju na monarchiju. Srbski korman točno je premislil sve i tak veli, da velika bedastoća bi bila sad od Srbije, ako bi se opet vu takve posle pustila, koje su ji samu na veliko škodu. Niti Srbia, niti pak srbska armadia néje vu takvim položaju, da bi to mogli napraviti. K tomu pak srbski korman sve nove peneze, koje je vu bojnomo vremenu vun dal, moral je nuter pobrati, jerbo ništi je neće vu određenu čenu prijati.

— **Pri Padon klanju pobegli su taljani.** Höfer general 26-ga majusa ovu prijavu je postal: Pri Przemyslu još traja bitka. Mackensen generala seregi prek San vode slavno napredujeju. Radymuo varaša vu šturmu zadobili i sad su već njegvi seregi dalko prek San vode. Šesti austriamagjarski sereg za šturmu je ulazil vu Zagródi i od varaša na izhod jednoga važnoga mosta je za dobil. Zadnje dva dane potovili su naši i nemski seregi 25 hiljada rusov. Nadalje zadobili su 54 lehkih i deset zmekkih stukov i šestdesetčetiri mašinpuških, devetnaest municionskolah i nezmerna svakojačke municije.

Od Dnyeszter vode na poldan i vu Rusko-Polskim néje nikaj važnešoga se pripetilo. Od Viztula vode na sever vu jedni bitki potovili smu 998 rusov. Vu Tirolo jedna neprijateljska četa ulazila je vu Candinobu. Pri Padon klanju, od Marmole na sever taljani taki na prvo strijelanje tak su se rezbežali, kak zajci. Na karinthia granici vu više mestli su taljani pobegli. Od Plöckena nazapad tak hitro su pobegli taljani, da su čeloga trëna nam ostavili. Bitke su se još né rezvile.

— **Rusi friške rezerve imaju okolo Przemysla.** Majusa 24-ga naši prijeli su sedemnaest hiljada rusov, zadobili su 39 stukov i prek četerdeset mašinpuških. Med vlovlenami rusi friški rezervisti su, koji su još ne bili vu ognju. To su ruskoga šerega najbolje počinjeni soldati.

— **Zanemiju drobne peneze.** Došel je glas iz ministeriuma, da denešnje drobne peneze zanemiju na nove, koje stopram vezda kovaju. Zamenili budo deset i dvajsti fillérnati niketske peneze, nadalje pak sve one sreberne, dakle jedna, dvé i pet korun, koje su pred 1914. letom kovane bile. Ovi penezi, kak počneju zamënjati, za kratko vrëme sgubiju vrëdnost. Svaki sam sebi dobro napravi, ako skrite drobne peneze skim predi vun i da pazi na terminuš, kad duže ne bude šteli više ove peneze premeniti. Samu ništi naj ne misli, da stëm samu plašiti hoćemo naroda, to nam je né nikada cilj bil. Odredba za nekoji dan bude poslana od ministeriuma.

— **Taljan već laže.** Kak je taljansko soldačko zapovedništvo prvo prijavu vun dalu, tak se zlagalo, da se čeli svet smeje. Neutralnim orsgom su poslali pri-

javu vpondeljek vjuto, da néje to istina, kak je naš admiral prejavil, da su naše ladje tak slavno vojvale i jurišale na taljanske varaše.

Dakle taljani su već vpondeljek vjuto onu tajili, kaj je naš admiral stopram vpondeljek na večer javil. Taljani su malo preletni bili.

Žalostna vremena.

*Kaj se pripetilo? — kaj se dogodilo
V jezero devetsto i petnajstom letu?*

*Obećani dani su nam sada došli,
Od kojih smo više letah govorili.*

*Tužno premislimo žalost ovu velku,
Koja se nahaja po širokim svëtu.*

*Kam se god oglednem, svigdi žalost najdem,
Niti v sru, niti duši mira nemam.*

*Da si to premislim, da pareki mili
Kak se rezhajaju vu toj težkoj sili.*

*Od svojega doma vnogi se rehazja,
Pak vu tabor ide, otca, majku s tavlja.*

*Nema nišće pomoć zvun gospona Boga,
Zvun gospona Boga stvoritelja svega.*

*Kršćeniki dragi nemojmo dvojititi,
Nego k svëti vojski sviskup verni biti.*

*Zapoved kraljevsku moramo izvršiti,
Makar bumo sviskup morali vumrëti.*

*Na pokoru zove sve nas Bog ljubleni,
Ar smo zaslužili, Boga zbantavali.*

*Gospodine Bože! z nebeske visine
Ogledni se na nas kërckice i sine.*

*Nebumo te više nigdar zbantavali,
Neg bumo te navëk za pomoć zazvali.*

*Znam, da vnogi v boju stisnul bude oči,
Ali da mu nikaj nemremo pomoći.*

*Stavi vnogi ženu i dečicu malu,
Koja se već njemu videti nedaju.*

*Kad počuje glasa ljublena ženica,
Spustila bu suze iz svojega lica.*

*Žalost moja žalost! Kaj si vučinila?
Nas ljublene pare širom rezdružila.*

*Ovdi nam je pelda Ferenc Ferdinanda,
I on krv precejal i njegova žena.*

*I oni nedužno jesu preminuli,
Dečicu ljublenu su si osavili.*

*Dečica ostala prez otca, matere,
Prez otca, matere, kak ovčice male.*

*Gospodine Bože! svëti Jožef mili!
Jezuš i Marija! Pomori vu sili!*

*Svim skup rečem s Bogom prijateljmi mili!
Koji bute ovu pesem si prešteli.*

*Vu ljubavi s nami naj bu svaki stalen,
Ja vam svim skup rečem: Na sve vëke amen!*

Felső-Vidafalva.

Vincetics Agata.

Od ratniposud bilježenje terminvrëme se je do juniuš mesec 7-ga produžil. Svaki dober domoljub nek sada svrši svoju gradjansku dužnost, i naj se žuri svojem fillérli dragi domovini na pomoć. Bilježenje moći i tak obaviti, da svaki tijeđen, črez 3 godine poleg 6% intereši, se splaća doll od bilježene svote diel.

Csáktornyal Šparkassa.

— **Oroszfogságból.** Ivacsics Vince buzási lakos, aki mint tüzér Przemysl kapitulációja alkalmával orosz hadifogságba esett, életjelet adott magáról. Április 27-én kelt levelező lapján értesítette ugyanis feleségét, hogy Turkesztánban tartózkodik, átutazóban, s hogy teljesen egészséges. Ez az életjel annál örömdetesebb, mert ezt a levelezőlapot Binder Károly csáktornyai vaskereskedő írt s így önkénytelenül tudomására hozta Csáktornyan lakó feleségének, hogy ő is hadifogságba esett s hogy 3 is él. Ezzel természetesen nagy örömet szerzett nemcsak családjának, de összes ismerőseinek is, akik hónapokra terjedő mély hallgatását már a legszomorúabban magyarázták. Feleségéhez írt leveleit vagy levelező lapjait alighanem visszatartották vagy elveszték.

— **Mozgó színházak.** A Rákóczi-utcai állandó mozgósínházban ma este 8 órakor előadás lesz a következő programmal: Hadi-herádó, Ismeretlen asszony (dráma 3 felv.), A papa kedvence (vígjáték 3 felv.) Jövő csütörtökön pedig Tóth Ede híres népszínműve kerül előadásra Jászai Mari, Berki Lili és Szentgyörgyi István szereplésével. — A Deutsch-féle nyári mozgóban ma este fél 9 órakor a következő előadás lesz: Nápoly (természet után), Gyula adóssága (humoros), Gyilkosság becsületért (dráma 2 felv.), Polidór, mint turista (hum.), A szerelmes nagybácsi (bohózat)

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	40 —
Rozs	Hrz	30 —
Árpa	Jecmen	26 —
Zab	Zob	26 —
Kukorica uj	Kuruza suha	26 —
Fehér bab uj	Grah beli	103 —
Sárga bab	Grah zuti	100 —
Vegyes bab	Grah zmešen	98 —
Kendermag	Konopljeno seme	44 —
Lenmag	Len	50 —
Tökmag	Košćice	52 —
Bükköny	Grahorka	26 —

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti **VAPNA.**

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cenu. Koji treba celi vagon dobi vapno čisto fal. Trži cepanoga suha bukova drva ilapora na vagu.

100 12

Fűszer- és rövidarú

segédet

mielőbbi belépésre keres

Weisz Sándor

Csáktornya.

100 1-1

Most jelent meg!

A világháború okiratai:

Az Osztrák-Magyar Vörös könyv	ára	1 kor.
A német fehércsönyv	"	30 fillér
Az angol kékkönyv I. rész	"	40 "
Az angol kékkönyv II. "	"	60 "
Az orosz narancssárgakönyv	"	40 "

Kinek jár segély?

A berukoltak és hozzátartozóik igényei ára 20 fillér

Háborús nagyhatalmak:

A cár birodalma	ára	40 fillér
Törökország és Egyiptom	"	40 "
Angolország	"	40 "

Háborús irodalom:

Sven Hedin, Egy harcban álló nemzet. Ára	1 korona
Connan Doyle, Veszedelem	40 fillér
Fényes László, A szerb harctérről	3 korona
Kálnoki Izidor, Háborus tréfák	40 fillér
Lilienron, Háborus novellák	3 korona

A világháború összes hadállásait

feltüntető, könnyen áttekinthető térkép jelent meg, melyről a napi harctéri jelentések is könnyen figyelemmel kísérhetők. E legújabb térkép a májusi, tehát az új offenzíva állásait mutatja.

Ára 50 fillér.

Olaszország térképe

Ára 1 korona.

Szibéria térképe

azon helységek megjelölésével, ahol hadifogoly-tábor van.

Ára 1 korona.

Orosz harctér kézi térképe

Ára 1 korona 20 fillér.

Európai háború kézi térképe

a legújabb kiadás, 6 színben. Ára 1.50 K, 1 K és 50 fillér.

Kaphatók: Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében, Csáktornyan.